

Saskaņots pedagogiskās padomes sēdē

protokols Nr. 1 26.08.2022.

Apstiprināts ar Barkavas pamatskolas direktora

rīkojumu Nr. 1.11/22/39 01.09.2022.

2022.09.01.

BARKAVAS PAMATSKOLAS KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

2022./2023.m.g.-2024./2025.m.g.

BARKAVA
2022

Karjeras izglītības programmas mērķi un uzdevumi

Vispārizglītojošās skolas karjeras izglītības programma 1.-9.klasei.

Karjeras izglītības mērķis ir organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 22.augusta noteikumu Nr.530 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem” prasībām, integrējot specifiskus **mērķus:**

- ✚ nodrošināt izglītojamam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamopamatzināšanu un pamatprasmju apguvi;
- ✚ radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

Karjeras izglītības uzdevumi:

- ✚ nodrošināt katram izglītojamam pašnovērtēšanas metožu apguves iespējas;
- ✚ palīdzēt izmantot zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, stiprās puses, intereses, prasmes un talantus, pieņemt lēmumus, noteiktu mērķus;
- ✚ veidot katrā izglītojamā interesi par karjeru, iepazīstinot ar darba pasaules un ar to saistīto izglītību daudzveidību;
- ✚ nodrošināt katram izglītojamam iespēju apgūt mācīšanās prasmes, informācijas tehnoloģiju un citu informācijasavotu izmantošanas pamatiemaņas;
- ✚ palīdzēt katram izglītojamam pieņemt apzinātu lēmumu par turpmāko izglītību un ar to saistīto iespējamo karjeru;
- ✚ nodrošināt iespēju gūt darbības pieredzi;
- ✚ izkopt sadarbības, saskarsmes, prezentācijas prasmes, cieņu pret daudzveidību;
- ✚ veidot izglītojamajos izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

2. Karjeras izglītības saturs

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir —īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi), gan universālas, vispārējas prasmes, saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

1. Katra karjeras izglītības joma —pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras vadība —ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.
2. Karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstību atspoguļo galvenie izglītošanas aspekti (Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu):
 - + pašizpaušmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze, pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības;
 - + analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze —patstāvīga, loģiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā;
 - + morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;
 - + sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uzklaut un respektēt dažādus viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;
 - + saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme sazināties vairākās valodās (rakstīt, runāt, lasīt), prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;
 - + mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmantot modernās tehnoloģijas;
 - + matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.).

3. Katrs aspekts tiek īstenots visās karjeras izglītības jomās, taču ne vienādā mērā.

3.1. Pamatjoma “Pašizpēte” ietver šādas saturiskas tēmas:

- + mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības;
- + manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks;
- + mana ģimene, tās loma, tradīcijas;
- + sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;
- + attieksmes un vērtības;
- + prasme sadarboties, risināt konfliktus;
- + mana veselība un nākotnes nodomi;
- + mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;
- + pašaudzināšana.

3.2. Pamatjoma “Karjeras izpēte” ietver šādas saturiskas tēmas:

- + darba nozīme cilvēka dzīvē;
- + populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;
- + manu vecāku darba dzīve;
- + informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana;
- + profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;
- + darba tirgus un nodarbinātība;
- + sociālā vide un nodarbinātība;
- + izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;
- + darba likumdošana, darba drošība;
- + pašnodarbinātība.

3.3. Pamatjoma “Karjeras plānošana un vadība” ietver šādas saturiskas tēmas:

- + lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai;
- + lēmuma pieņemšana par karjeru. Dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.);
- + dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;
- + kad viss nenorit tā, kā plānots;
- + mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana);
- + pārmaiņas manā dzīvē;
- + komandas darba pieredze;
- + praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;
- + sevis prezentēšana.

3. Karjeras izglītības programmas īstenošanas plāns.

Karjeras izglītība tiek īstenota, izmantojot dažādas darba organizācijas formas — mācību priekšmetu stundās, klases stundās, individuālās nodarbībās, dažādos ārpusstundu pasākumos, interešu izglītība, sadarbības aktivitātēs ar vecākiem un veicinot pilsonisko līdzdalību, iesaistoties projektu aktivitātēs.

Svarīgi, lai karjeras vadības prasmes būtu iekļautas ne tikai klases stundās, bet arī mācību priekšmetu stundās, jo, pētot katra mācību priekšmeta standartu un plānotos sasniedzamos rezultātus, var secināt, ka no katras mācību stundas var iegūt zināšanas un prasmes, kas noderīgas skolēnu nākotnei un karjeras attīstībai. Arī skolēniem jāapzinās, ka skolā mācību priekšmetos gūtās zināšanas ir noderīgas nākotnei un apgūstamās tēmas ir saistītas ar karjeras iespējām.

Karjeras vadības prasmju apgūšana mācību procesā veicina:

- ✚ iesaisti mācībās;
- ✚ sekmju uzlabošanu un tālākvirzību izglītībā;
- ✚ nodarbinātību;
- ✚ profesionālās karjeras attīstību;
- ✚ turpmāku izglītošanu *jeb tālākizglītību*. (Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2017)

Darba organizācija	Komponents	Plānotais sasniedzamais rezultāts, beidzot 3.klasi
		<u>1.- 3. klase</u>
Angļu valoda	Valodas un komunikatīvā kompetence Sociokultūras kompetence	Vienkāršā veidā sazinās par sev labi zināmām tēmām; izmanto atsevišķus vārdus, pamatfrāzes un vienkāršus teikumus, lai atbildētu un uzdotu jautājumus par tuvāko apkārtni un cilvēkiem; vienkāršos teikumos stāsta par savu dzīvesvietu un cilvēkiem, kurus pazīst. Izrāda pozitīvu attieksmi un interesi par valodām
Latviešu valoda	Komunikatīvā kompetence Valodas kompetence	Veido adresātam un saziņas tematam atbilstošus izteikumus un izsaka savu viedokli; ievēro apgūtās runas etiķetes normas; stāsta par sevi, piedzīvoto un

		<p>pārdzīvoto, par redzēto, dzirdēto un lasīto; atrod tekstā konkrētu informāciju un izmanto to savā darbībā; raksta tekstu par sevi, par redzēto, dzirdēto, lasīto, piedzīvoto vai pārdzīvoto; glīti un pareizi raksta vārdus (burtu forma, burtu savienojumi) un teikumus. Veido mērķtiecīgu un pabeigtu tekstu; veido, intonātivi pareizi izrunā un raksta stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumus; izmanto savas runas bagātināšanai sinonīmus un antonīmus</p>
Matemātika	<p>Matemātiskā instrumentārija izveidē</p> <p>Matemātikas lietojumā dabas un sabiedrības procesu analīzē</p> <p>Matemātisko modeļu veidošanā un pētīšanā ar matemātikai raksturīgām metodēm</p>	<p>Galvā aptuveni novērtēt sagaidāmo skaitlisko aprēķinu rezultātu; risināt praktiskus uzdevumus, kas saistīti ar sadzīves, dabaszinātņu, vides un veselības jautājumiem; izmantojot decimāldaļas, nolasīt cenu, kas pierakstīta decimāldaļas formā; nosaukt reālās dzīves situācijas, kurās ir svarīgs skaitļu sakārtojums virknē.</p> <p>Atšķirt salīdzināmus un nesalīdzināmus lielumus; lielumus raksturot ar skaitļiem; pareizi lietot laika, masas, temperatūras, garuma, naudas mērvienības; pāriet no lielākām uz mazākām mērvienībām, risinot praktiskus uzdevumus; nodarbībās brīvā dabā uzskaitīt dažādus objektus vidē un pazīt to formas; iegūt informāciju no tabulām, stabiņveida diagrammām, tekstiem; salīdzināt, šķirot, sakārtot objektus pēc norādītas vai paša izvēlētas pazīmes.</p> <p>Uzklausīt citu viedokli; izteikt savu viedokli; izvirzīt pieņēmumu reālas problēmas risināšanai; izmantot atbilstošus paņēmienus problēmas risināšanai; aktīvi iesaistīties grupas darbā, veidot grupas darba prezentācija.</p>

<p>Kristīgā mācība (fakultatīvās nodarbības)</p>	<p>Tikumiskās vērtības un ētiskais mantojums</p> <p>Pašnoteikšanās un tikumiskā izaugsme</p> <p>Saskarsmes tikumiskais pamats</p>	<p>Mācās apzināties normu dažādību ģimenē, skolā, sabiedrībā; ir motivēts rīkoties saskaņā ar tikumiskajām vērtībām</p> <p>Prot raksturot sevi, balstoties tikumiskajās vērtībās un morāles principos; apzinās pašvērtību un pašdisciplīnas nozīmi; zina tikumiskās izvēles kritērijus (pienākums, atbildība, sekas, cieņa, "ētikas zelta likums"); mācās kritiski domāt un lietot kritērijus vērtību izvēlei; mācās attīstīt savas morālās jūtas; mācās izprast saistību starp rīcību un tās sekām, prot raksturot atbildīgu/bezatzbildīgu rīcību; prot lietot jēdzienus: atbildība, sekas, laba/slikta rīcība, izvēle, kļūda, "ētikas zelta likums".</p> <p>Izprot savu piederību ģimenei, klasei, sabiedrībai, dabai; mācās cienīt cilvēku, dzīvo radību, vidi; apzinās tikumiskas saskarsmes vērtību; zina saskarsmes morālo pamatu; mācās veidot pozitīvas, jēgpilnas attiecības; atzīst cieņu par pamatu tikumisku attiecību veidošanā; pieņem otra cilvēka citādību; zina pieklājīgas uzvedības normas; prot ievērot saskarsmes normas; ir motivēts izvēlēties pieklājīgas uzvedības normas mājās, skolā, uz ielas, sabiedrībā; prot lietot jēdzienus: uzvedības normas, pārkāpums, pieklājīgs, nepieklājīgs, rupjš, aizvainot, atvainoties; sāpes, nodarīt sāpes, darīt pāri, just līdzi, piedot, lūgt piedošanu, bēdas, prieks, uzklaustīt, lūgt/likt.</p>
<p>Vizuālā māksla</p>	<p>Mākslas valoda</p> <p>Mākslas uztvere un radošā darbība</p>	<p>Zina ar mākslu saistītas profesijas.</p> <p>Eksperimentē un atklāj jaunus tehniskus paņēmienus; izmanto plaknes un telpas iespējas, strādājot individuāli un grupā; prot pastāstīt par sava radošā darba ieceri un procesu; prot plānot idejas īstenošanai paredzēto laiku mācību stundas ietvaros; prot atrast un saprot informāciju, kas pievienota mākslas darbam.</p>

	<p>Izpratne par cilvēka un sabiedrības attīstības norisēm un likumsakarībām</p>	<p>norādījumiem vai iepriekš dotam uzdevuma aprakstam; vērtē savus un vienaudžu sasniegumus pēc skolotāja dota parauga; izrāda vēlmi iegūt informāciju par personības un sabiedrības attīstības jautājumiem; atrod mācību uzdevuma veikšanai nepieciešamo informāciju skolotāja norādītajos informācijas avotos (Latvijas karte, zīmējums, uzziņu literatūra, vienkārši grafiki, saruna ar līdzcilvēkiem, plašsaziņas līdzekļi, arī internets); pēc skolotāja norādījuma izmanto dažādus informācijas ieguves veidus (intervē, anketē, novēro); saprot, ka katrai rīcībai ir sekas; prot izteikt savu viedokli; skolotāja vadībā prot sagatavoties sarunai (sagatavot jautājumus, sarunāt tikšanos); skolotāja vadībā izstrādā jautājumus un veic aptauju.</p> <p>Prot nosaukt un pamatot sev nozīmīgas tikumiskās īpašības; apzinās un ar piemēriem ilustrē to, ka cilvēka ētisko rīcību var noteikt prāts, jūtas un gribasspēks; apzinās īpašības, kas veicina labvēlīgu saskarsmi; prot izvēlēties pieklājīgu uzvedību konkrētā situācijā (piemēram, skolā, uz ielas, sabiedriskajā transportā); salīdzina, kas kopīgs un kas atšķirīgs dažādiem cilvēkiem (piemēram, intereses, vērtības, izskats, uzskati); pazīst dažādu emociju izpausmes; spēj saistīt emocijas ar notikumiem; zina, kas ir nepieciešams fiziskai un garīgai attīstībai; zina, kā rūpēties par savu veselību ikdienā (personīgā un zobu higiēna, veselīgs uzturs)</p>
<p>Sports un veselība</p>	<p>Zināšanas un izpratne sportā</p> <p>Pamatprasmes individuālo sporta veidu vingrojumos un vingrinājumos</p>	<p>Sistemātiski apgūst sporta veidu vingrinājumus sava organisma attīstībai un pareizas stājas veidošanai; interesējas un prot pastāstīt par sporta pasākumiem un nodarbībām savā skolā.</p> <p>Izpilda vispārattīstošos vingrojumus individuāli un pāros.</p>

	Sabiedriskajai un personiskajai dzīvei nepieciešamās pamatprasmes	Prot atrast informāciju par fiziskajām aktivitātēm savā skolā un iesaistās tajās; ievēro mācīto rotaļu noteikumus.
Dizains un tehnoloģijas	Zināšanas un izpratne par cilvēka dzīves vidi Tehnoloģiju praktiska un radoša lietošana cilvēka dzīves vides uzlabošanā. Savu iespēju apzināšanās dzīves vides pilnveidošana	Zina galvenos ikdienas darbus, kas nodrošina mājīgumu; piedalās mājas darbu veikšanā; prot klāt galdu vienkāršai ikdienas maltītei, rīkoties ar galda piederumiem, uzvesties ēšanas laikā; saprot, ka, iegādājoties preces, jānovērtē to kvalitāte, nepieciešamība, cena; zina, ka jāsaņem pirkumus apliecinājoši dokumenti (kases čeki). Izprot, ka priekšmeti un lietas ir noteiktas cilvēku darbības rezultāts; prot atrast un izmantot informāciju no skolēna vecumam atbilstošiem periodiskajiem izdevumiem, grāmatām; prot gatavot vienkāršus priekšmetus, telpu rotājumus, iesaiņot un noformēt dāvanas (aplicējot, lokot, veidojot, pinot, vijot), izmantojot tekstilmateriālus, papīru, stieples, plastilīnu, dabas materiālus; ir pieredze darboties rūpīgi, patstāvīgi vai kopā ar citiem, pabeigt darbu un sagatavot rezultātu kopīgai vērtēšanai; zina un ievēro darba drošības noteikumus; spēj novērtēt savu darbību un sasniegto rezultātu; mācās saskatīt pozitīvo sasniegumu savā un citu darbā. Izprot, kā stundās iegūtās zināšanas un prasmes tiek izmantotas mājās (sadzīvē), brīvajā laikā (atpūtā) un dažādās profesijās; saskata amatnieku izstrādājumu izmantošanas estētisko un praktisko nozīmi mājas vidē.
Dabas zinības	Pētniecības darba pamati	Iegūst informāciju par dabas zinību jautājumiem lasot, jautājot, klausoties, skatoties; atrod būtiskāko informāciju lasītajā un dzirdētajā atbilstoši mērķim; formulē vienkāršus ar pētījumu saistītus jautājumus (Kāpēc? Kā būtu, ja...?) un apsver, kā varētu iegūt atbildes; apkopo, sakārto un pārveido iegūtos datus zīmējumos, tabulās un diagrammās;

	Cilvēka un vides mijiedarbība	<p>apraksta iegūtos rezultātus, izmantojot dabas zinību terminus; izdara vienkāršus secinājumus; iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem, lietojot vienkāršus dabas zinību terminus; atbild uz skolotāja vai citu skolēnu jautājumiem, lietojot vienkāršus dabas zinību terminus; novērtē savu un citu skolēnu ieguldījumu, meklējot atbildi uz pētniecības darba jautājumu.</p> <p>Ir vēlme darboties; piedalās tuvākās apkārtnes sakopšanā; ievēro personīgo higiēnu; apzinās, ka dabas zinībās iegūtās zināšanas un prasmes ir izmantojamas ikdienas dzīvē.</p>
--	-------------------------------	--

Darba organizācija	Komponents	Plānotais sasniedzamais rezultāts, beidzot 6. klasi
	4.- 6. klase	
Svešvalodas	<p>Valodas un komunikatīvā kompetence</p> <p>Sociokultūra</p>	<p>Sazinās ikdienišķās situācijās, kur notiek vienkārša informācijas apmaiņa par zināmām tēmām; iesaistās sarunā, bet tās uzturēšanai var būt nepieciešama sarunas biedra palīdzība; vienkāršos teikumos stāsta par sevi, savu tuvāko apkārtni un citām zināmām tēmām; raksta īsu, vienkāršu tekstu par zināmām tēmām: zīmītes, paziņojumus, pastkartes un vēstules; aizpilda vienkāršas veidlapas, ierakstot informāciju par sevi.</p> <p>Ir iecietīgs pret svešo un nepazīstamo.</p>
Latviešu valoda	Komunikatīvā kompetence	<p>Zina, ka ir verbāli un neverbāli saziņas līdzekļi (mīmika, žesti), un izprot to nozīmi saziņā; plāno un veido adresātam, saziņas tematam, mērķim, vietai un laikam atbilstošus izteikumus, izsaka savu viedokli un pamato to; izprot runas kultūras nozīmi saziņā un ievēro apgūtās runas etiķetes normas; vērtē savu izteikumu atbilstību adresātam, saziņas tematam, mērķim, vietai un laikam; apzinās klausīšanās nozīmi; veido</p>

	<p>Valodas kompetence</p> <p>Sociokultūras</p>	<p>izteikumus un tekstu atbilstoši saziņas tematam, mērķim un adresātam; uzstājas klasē ar paša sagatavotu tekstu; mērķtiecīgi pilnveido runāšanas prasmi; vērtē tekstā ietvertu informāciju (jauna/zināma, svarīga/mazsvarīga) un izmanto to savā darbībā; raksta tekstu atbilstoši adresātam, saziņas tematam, mērķim, vietai un laikam; pieraksta un sistematizē informāciju, izmantojot dažādus paņēmienus.</p> <p>Veido mērķtiecīgu, sakarīgu un pabeigtu tekstu; izrunā un raksta vārdus atbilstoši pareizrakstības normām; izmanto savas runas bagātināšanai dažādu slāņu leksiku.</p> <p>Saprot valodas nozīmi kultūrā un savas personības pilnveidē; saskata atšķirības starp savā un citu etnosu kultūrā pieņemto runas etiķeti/runas uzvedības tradīcijām</p>
<p>Literatūra</p>	<p>Literatūra - vārda māksla</p> <p>Literārā darba uztvere un radošā darbība</p>	<p>Raksturo literārā darba varoņus un vērtē to nozīmi sižeta risinājumā; nosaka literārā darba valodas tēlainās izteiksmes līdzekļus (epitetus, salīdzinājumus, personifikācijas, metaforas) un ritma elementus dzejā.</p> <p>Izsaka savu viedokli un iesaistās sarunās par literāro darbu; novērtē paša vai citu teksta lasījumu pēc norādītiem vai sadarbībā ar skolotāju izveidotiem kritērijiem; raksta anotāciju un atsauksmi par literāru darbu; veido aprakstu un vēstījumu par literārajiem un brīvajiem tematiem; raksta pasakas, izmantojot tautas pasaku sižetiskās shēmas un kompozīciju; novērtē paša vai cita veidotu tekstu pēc sadarbībā ar skolotāju izstrādātiem kritērijiem; inscenē dialogisku fabulu, dzejoli, pasaku; ir ieinteresēts radošajā pašizpaušmē, lasot literāru tekstu; ir ieinteresēts fantazēt, veidot asociācijas, radīt jaunas idejas; ir ieinteresēts radošajā pašizpaušmē tekstveides procesā.</p>

	Literatūra - kultūras sastāvdaļa	Ir iepazīs tradicionālos informācijas ieguves avotus.
Mūzika	Mūzikas uztvere un radošā darbība Mūzika - kultūras sastāvdaļa	Ir improvizēšanas pieredze, ir ieinteresēts radošā muzicēšanā. Var nosaukt Latvijā nozīmīgākos populārās un rokmūzikas izpildītājmāksliniekus; diskutē par mūziku, spēj toleranti uz klausīt atšķirīgu viedokli.
Sports un veselība	Zināšanas un izpratne sportā Fizisko spēju attīstība veselības nostiprināšanai un uzlabošanai. Sabiedriskajai un personiskajai dzīvei nepieciešamās pamatprasmes	Zina sava organisma funkcijas fiziskajās aktivitātēs un izprot nepieciešamību rūpēties par pareizu stāju; izmanto informācijas avotus un interesējas par svarīgākajiem sporta pasākumiem savā reģionā, Latvijā un pasaulē, olimpisko spēļu simboliku un kultūrvēsturisko nozīmi. Izprot, ka fiziskās aktivitātes attīsta vispārējo fizisko sagatavotību. Izprot un ievēro svarīgākos rotaļu un spēļu noteikumus sporta pasākumos; ievēro godīgas spēles principu attieksmē pret sevi, komandas dalībniekiem, pretiniekiem un tiesnešiem.
Matemātika	Matemātiskā instrumentārija izveidē Matemātikas lietojums dabas un sabiedrības procesu analīzē	Nolasīt un pierakstīt gada skaitļus, izmantojot romiešu ciparus; aprēķināt attālumu kartē pēc dotā mēroga; aprēķināt procentus no skaitļa un skaitli, ja zināma tā procentu vērtība, izteikt divu skaitļu attiecību procentos; risināt praktiskus uzdevumus, kas saistīti ar sadzīves, dabaszinātņu, vides un veselības jautājumiem, apzinās to nozīmi ikdienas dzīvē; attēlot sakarības tabulās. Lietot laukuma, tilpuma, ātruma mērvienības; novērtēt apgūto ģeometrisku figūru lielumu pēc acumēra; savākt un pierakstīt dažādos eksperimentos, pētījumos un aptaujās iegūtos datus, tos sakārtot, sistematizēt, attēlot vizuāli; attēlot informāciju tabulās, stabīņveida diagrammās un iegūt

	<p>Matemātisko modeļu veidošana un pētīšana ar matemātikai raksturīgām metodēm</p>	<p>informāciju no tām, iegūt informāciju no sektora diagrammām; izmantot datoru informācijas iegūšanai.</p> <p>Izprast pamatojuma nepieciešamību; izvirzīt hipotēzes reālās problēmas formulēšanai matemātiskā valodā; lietot piemērotus paņēmienus, lai atrisinātu problēmas, izmantojot skaitliskus modeļus; precīzi lietot simbolus un apzīmējumus; lietot shēmas, stabiņu diagrammas un tabulas, prezentējot problēmas risinājumu; rūpīgi izveidot grupas darba prezentāciju un pastāstīt par to.</p>
Vizuālā māksla	<p>Mākslas valoda</p> <p>Mākslas uztvere un radošā darbība</p> <p>Māksla kā kultūras sastāvdaļa</p>	<p>Zina daudzveidīgas ar mākslu saistītas profesijas; ir iepazinis mākslas darba tapšanas procesu.</p> <p>Izmanto plaknes un telpas iespējas, īsteno procesuālas radošas idejas individuāli un grupā; prot plānot idejas īstenošanai paredzēto laiku ilgtermiņa darbos, aprēķināt tiem nepieciešamos resursus; prot atrast nepieciešamo informāciju par vizuālo mākslu dažādos informācijas avotos.</p> <p>Prot uzklaut citu uzskatus par mākslas darbu; ir iepazinis mākslas muzejus un izstāžu zāles, kultūrvēsturiskas vietas tuvākajā apkārtnē pilsētā un valstī.</p>
Sociālās zinības	<p>Gatavība sociāli atbildīgai nostājai</p>	<p>Izprot saikni starp rīcību un sekām; pauž savu tikumisko izvēli; apzinās dzīves mērķa nozīmību un prot pastāstīt par savu dzīves mērķi citiem; apzinās, ka cilvēks pats ir atbildīgs par savu veselību un drošību; novērtē savus veselību ietekmējošos paradumus; zina, kā izmantot skolas pašpārvaldes iespējas, lai uzlabotu skolas vidi; novērtē ģimeni, mājas, dzimteni kā nozīmīgas vērtības savā un citu cilvēku dzīvē; atzīst citu tiesības uz atšķirīgiem uzskatiem; ekonomiskās izvēles situācijā izvērtē alternatīvas, ar ekonomiskiem apsvērumiem pamato savu izvēli un pieņem lēmumu, kā rīkoties.</p>

	<p>Sociālpolitisko un ekonomisko norišu un personības attīstības pētīšana un interpretēšana</p>	<p>Izprot sadarbības priekšrocības; novērtē savas spējas izpildīt dažādas sociālās lomas, mācoties grupā; prot strādāt grupā uzklasa un pārdomā citu uzskatus, neizdarot pārsteidzīgus secinājumus, atzīst citu vajadzības un intereses, kā arī ņem vērā citu domas, emocijas, pieredzi, attieksmes, pārliecību; novērtē grupu darba priekšrocības un iespējamās grūtības mācību mērķu sasniegšanai; spēj iejusties citu cilvēku situācijā un apzinās, ka cita cilvēka rīcību nosaka viņa vērtības, uzskati, pārliecība; ir draudzīgs, ieinteresēts un atsaucīgs attieksmē pret visiem grupas biedriem; strādājot grupā, iesaistās sadarbības problēmu (viedokļu neuzklausīšana, dominēšana, personības, nevis uzskatu kritizēšana) konstruktīvā risināšanā; izstrādā grupas darba noteikumus atbilstoši mācību uzdevumam; prot sniegt mutisku ziņojumu par grupas darba rezultātiem; prot prognozēt mācību uzdevuma veikšanai nepieciešamo laiku; spēj secīgi izpildīt mācību uzdevumu un plānot mācību uzdevuma izpildi; prot kopā ar skolotāju formulēt mācību sasniegumu kritērijus un vērtēt savu un vienaudžu veikumu atbilstoši kritērijiem; prot mērķtiecīgi uzdot jautājumus par apspriežamo tematu; zina, kādos informācijas avotos meklējama informācija par sociālpolitiskiem, ekonomiskiem jautājumiem; prot to patstāvīgi atrast dažādos informācijas avotos (uzziņu literatūra, plašsaziņas līdzekļi, datorresursi) un izmantot mācību uzdevumu veikšanai; aptaujājot, sarunājoties, klausoties citu stāstījumu un lasot prot iegūt nepieciešamo informāciju par personību un sabiedrību; atbilstoši mācību uzdevumam atšķir būtisku informāciju no maznozīmīgas; prot dažādās dzīves situācijās saskatīt un izvērtēt cēloņu un sekų mijasakarības; prot saskatīt dažādus viedokļus, prot formulēt savu viedokli; prot sagatavoties intervijai, intervēt, apkopot un noformēt intervijas</p>
--	---	---

	<p>Izpratne par cilvēka un sabiedrības attīstības norisēm un likumsakarībām</p>	<p>materiālus; prot, strādājot grupā, sastādīt anketu, veikt aptauju, apkopot un noformēt aptaujas rezultātus; prot ar toleranci izturēties pret atšķirīgām vērtībām, uzskatiem, pārliecību.</p> <p>Paskaidro, kā ētisko vērtību izpratne ietekmē sabiedrībā valdošos priekšstatus un paradumus; ar piemēriem ilustrē to, kā cilvēku ētiskā pārliecība ietekmē viņu raksturu, rīcību; izprot nesaskaņu cēloņus; novērtē pieklājīgas uzvedības nozīmi sadarbības veicināšanā; prot pieklājīgi uzvesties uz ielas un sabiedriskās vietās (piemēram, veikalā, sabiedriskajā transportā, teātrī, sakrālās vietās); zina, kāda uzvedība veicina labas savstarpējās attiecības; izprot savas iespējas sagādāt pozitīvas emocijas; novērtē savstarpējo attiecību un draudzības nozīmi cilvēka dzīvē; prot raksturot dažādas emocijas un izprot savas iespējas ietekmēt citu cilvēku emocijas; izprot, ka augot un attīstoties mainās arī pienākumi, atbildība un savstarpējās attiecības; izprot, kāpēc nepieciešams ievērot personīgo higiēnu un plānot laiku darbam un atpūtai; zina, ka ražošanas resursi ir ierobežoti; prot raksturot komercdarbības veidus tuvākajā apkārtnē (pagastā/pilsētā/mikrorajonā); izprot darba nozīmi cilvēka labklājības veidošanā un prot ar piemēriem ilustrēt gadījumus, kad zināšanas, izglītība, uzņēmība palīdzējušas cilvēkiem kļūt turīgiem un gandarītiem; zina nozīmīgākās kultūras jomas (izglītība, reliģija, māksla, literatūra, folklorā, etnogrāfija) un nodarbošanās veidus, ir izpratne par sadzīves organizēšanu.</p>
<p>Dizains un tehnoloģijas</p>	<p>Zināšanas un izpratne par cilvēka dzīvesveidi.</p>	<p>Spēj salīdzināt un izprot atšķirību mājas darbu plānošanā senāk un tagad, atšķirību lauku iedzīvotāju un pilsētnieku mājas darbos; saprot, ka mājas darbi jāplāno kopīgi, katram ģimenes loceklim uzņemoties noteiktus pienākumus, kas jāveic regulāri; spēj patstāvīgi plānot laiku mājas darbu veikšanai; raksturo</p>

	<p>Tehnoloģiju praktiska un radoša lietošana cilvēka dzīves vides uzlabošanai</p> <p>Savu iespēju apzināšanās dzīves vides pilnveidošanai</p>	<p>dažādus apģērba veidus; apzinās piemērota, situācijai atbilstoša apģērba izvēles nepieciešamību un prot to izvēlēties; zina apģērba kopšanas iespējas; prot novērtēt pārtikas produktu un ēdienu kvalitāti pēc to organoleptiski nosakāmām īpašībām, gatavot ēdienu pēc receptes; prot klāt galdu atbilstoši ēdienkartei, pasniegt un noformēt ēdienus, uzvesties pie galda atbilstoši pieņemtajām uzvedības normām.</p> <p>Ir iepazinies ar informācijas ieguves iespējām (arī izmantojot modernās informācijas tehnoloģijas) un lietošanu, prot atrast nepieciešamo informāciju dažādos avotos; prot izvēlēties izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus, aprēķināt to izmaksas, daudzumu, izmantot un kombinēt dažādus materiālus; prot izvēlēties darbarīkus, materiālus un racionāli iekārtot darba vietu atbilstoši tehnoloģijai.</p> <p>Saskata, ka dizaina un tehnoloģijas stundās gūtās zināšanas un prasmes papildina mājās gūto pieredzi, novērtē mājas darbu plānošanu, savus un mājinieku uztura paradumus; saskata iespējas un apzinās, ka paša darinātais izstrādājums var dot iespēju sevis apliecināšanai un tam var būt praktisks lietojums; apzinās tradīciju un tautas mākslas nozīmi un izmantošanas iespējas mūsu dienās mājokļa iekārtošanā, apģērbā, galda klājumā, uzturā, saistot to ar savas personiskās dzīves vides kvalitāti.</p>
<p>Dabaszinības</p>	<p>Pētniecības darba pamati</p>	<p>Legūst informāciju dabaszinību jomā, atbilstoši situācijai izmantojot dažādus paņēmienus. Atbilstoši veicamajam uzdevumam izvēlas un sameklē informācijas avotus; izmanto dažādus informācijas avotus (piemēram, grāmatas, žurnālus, Sarkano grāmatu), specifiskus informācijas avotus (modeļus, kartes, globusu), plašsaziņas līdzekļus un</p>

	<p style="text-align: center;">\</p> <p style="text-align: center;">Cilvēka un vides mijiedarbība</p>	<p>informācijas tehnoloģijas; novērtē informācijas derīgumu un ticamību; formulē ar pētījumu saistītus jautājumus par konkrētu problēmu, izvirza vienkāršus pieņēmumus un izlemj, kā varētu iegūt atbildes; plāno vienkārša eksperimenta norisi nepieciešamo datu ieguvei; veic fizikālo lielumu (piemēram, masa, ātrums, spēks) mērījumus, nosaka attālumus kartē vai plānā, izmantojot mērogu. Pieraksta mērījumu rezultātus, izmantojot atbilstošus fizikālo lielumu apzīmējumus un mērvienības; ievēro darba drošības noteikumus atbilstoši instrukcijai; apkopo, sakārto un pārveido iegūtos datus zīmējumos, tabulās, grafikos, diagrammās un kartēs; apraksta iegūtos rezultātus, izmantojot dabas zinību terminus un apzīmējumus; salīdzina iegūto datu atbilstību izvirzītajiem pieņēmumiem, citu skolēnu iegūtajiem datiem; izskaidro iegūtos datus; pamato nesakritības ar izvirzītajiem pieņēmumiem un spēj, ja nepieciešams, atgriezties pie kāda no iepriekšējiem pētniecības darba posmiem un veikt to atkārtoti; izdara secinājumus; iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem, izskaidrojot un pamatojot tos, lietojot dabaszinību terminus; atbild uz jautājumiem, pamato un aizstāv savu viedokli, lietojot dabaszinību terminus; novērtē paveiktā darba nozīmi, lai atbildētu uz pētniecības darba jautājumu, izprotot eksperimenta lomu izvirzītā pieņēmuma apstiprinājumam vai neatbilstībai.</p> <p>Zina un ievēro drošības noteikumus, uzturoties dabā (uz ūdens, uz ledus, mežā, purvā, saulē). Izprot drošības noteikumu ievērošanas nepieciešamību un apzinās to neievērošanas sekas; prot izsaukt pirmo palīdzību nelaiemes gadījumā un, ja nepieciešams, sniegt pirmo palīdzību (piemēram, ugunsgrēka gadījumā, kodīgai vielai nokļūstot uz ādas); ir iegūta pieredze rūpēties par dzīvajām būtnēm;</p>
--	---	--

		<p>apzinās dzīvo būtņu saudzēšanas nepieciešamību; piedalās pasākumos, kas saistīti ar apkārtējās vides kvalitātes uzlabošanu, kā arī vietējo vides problēmu risināšanā; izprot personīgās higiēnas ievērošanas nepieciešamību un ievēro to; zina iespējamās traumu vai saindēšanās izraisītājus (indīgas vielas, kodīgas vielas, smacējošas vielas, indīgie augi, indīgās sēnes, dzīvnieki, elektrība, troksnis, starojums) un prot izvairīties no riska situācijām; izprot veselīga dzīvesveida nozīmi un cenšas to ievērot; ir saudzīga attieksme pret savu un citu veselību; ir iegūta motivācija tālākai dabaszinātņu mācību priekšmetu apguvei, zinot profesijas, kurās nepieciešamas dabas zinībās iegūtās zināšanas.</p>
--	--	--

Darba organizācija	Komponents	Plānotie sasniedzamie rezultāti, beidzot 9.klasi
	7.-9. klase	
Svešvalodas	<p>Valodas un komunikatīvā kompetence</p> <p>Sociokultūras kompetence</p>	<p>Sameklē konkrētu informāciju dažādu stilu un žanru tekstos; piedalās sarunā par zināmiem vai interesējošiem, kā arī ar ikdienas dzīvi saistītiem tematiem; iesaistās diskusijās par labi zināmām un ar ikdienas dzīvi saistītām problēmām; pamato un paskaidro savus uzskatus un nodomus; raksta saistītu tekstu par zināmiem vai interesējošiem jautājumiem; raksta vēstuli par saviem pārdzīvojumiem un iespaidiem.</p> <p>Veido un uztur kontaktus ar vienaudžiem un pieaugušajiem, pieņem viedokļu daudzveidību; ar cieņu izturas pret citām tautām un valodām.</p>
Latviešu valoda	Komunikatīvā kompetence	<p>Saziņā mērķtiecīgi izmanto verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus; orientējas dažādās saziņas situācijās; plāno, veido un korigē savu runu un uzvedību atbilstoši saziņas situācijai, izsaka savu viedokli un argumentē to; ievēro saziņā runas etiķetes</p>

	<p>Valodas kompetence</p>	<p>normas un uzvedības normas; vērtē savu un citu izteikumu atbilstību saziņas situācijai; kritiski uztver dzirdēto tekstu; ievēro klausītāja kultūru un vērtē savu klausīšanās kvalitāti; stāsta radoši vai konspektīvi; mērķtiecīgi izmantojot valodas līdzekļus, sagatavo tekstu un uzstājas ar to; ievēro runātāja kultūru un vērtē savu runāšanas kvalitāti; kritiski vērtē tekstā ietvertu informāciju un izmanto to savā darbībā; raksta tekstu atbilstoši saziņas situācijai; mērķtiecīgi izmanto dažādas pieraksta tehnikas informācijas sistematizēšanai un apmaiņai.</p> <p>Veido tekstu, ievērojot teksta pazīmes; apzināti un mērķtiecīgi lieto pēc izteikuma mērķa un emocionālās nokrāsas dažādus teikumus; ievēro ortoēpijas un ortogrāfijas normas.</p>
<p>Bioloģija</p>	<p>Zināšanas un izpratne par bioloģiskajām sistēmām un procesiem</p> <p>Pētnieciskā darba pamati fizikā.</p>	<p>Izprot sabalansēta uztura un veselīga dzīvesveida nozīmi cilvēka dzīvē.</p> <p>Iegūst informāciju uzzīņu avotos (grāmatas, rokasgrāmatas, enciklopēdijas, žurnāli, laikraksti, informatīvi bukleti, internets), specifiskos informācijas avotos (Sarkanā grāmata, augu un dzīvnieku noteicēji, reklāmas izdevumi, modeļi, videofilmās, muzeji, botāniskie un zooloģiskie dārzi, zooveikals, dzīvnieku patversme); izvēlas nepieciešamos informācijas avotus un informācijas iegūšanas paņēmienus atbilstoši veicamajam uzdevumam; prot salīdzināt dažādos avotos iegūto informāciju un izsaka savu viedokli par to; apkopo iegūto informāciju; saglabā iegūto informāciju, izmantojot dažādas metodes, arī mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas; formulē hipotēzes, kuras pārbauda, veicot vienkāršus eksperimentus; patstāvīgi vai sadarbībā ar citiem skolēniem plāno eksperimenta norisi; apkopo, sakārto, pārveido iegūtos datus (piemēram, zīmējumos, shēmās, tabulās, diagrammās, grafīkos, aprakstos); novērtē iegūto datu</p>

	<p>Bioloģija un ilgtspējīga attīstība</p>	<p>atbilstību izvirzītajai hipotēzei, literatūras datiem, citu iegūtajiem datiem; komentē iegūtos rezultātus un formulē secinājumus; iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem (rakstos, mutvārdos vai izmantojot daudzveidīgu mediju tehnoloģiju), piedalās diskusijās, aizstāv un argumentē savu viedokli, lietojot atbilstošus bioloģijas terminus un jēdzienus.</p> <p>Zina ievērojamākos biologus un zinātniskās pētniecības iestādes Latvijā, kuru darbība saistīta ar bioloģiju; ir viedoklis par ģenētiski modificēto organismu izmantošanu pārtikas ražošanā un medicīnā; zina, kādas organizācijas Latvijā un pasaulē nodarbojas ar vides aizsardzību un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu; iesaistās bioloģiskās daudzveidības un vides kvalitātes saglabāšanas projektos; ir ieguvis izpratni par profesijām, kurās nepieciešamas bioloģijas zināšanas, piedaloties mācību ekskursijās (piemēram, uz selekcijas staciju, botānisko dārzu, mikrobioloģijas institūtu, ārstniecības iestādi, zemnieku saimniecību vai fermu) vai tiekoties ar dažādu profesiju pārstāvjiem; apzinās bioloģijas zināšanu un prasmju nepieciešamību ikdienas dzīvē, veselības saglabāšanā un izglītības turpināšanā.</p>
<p>Fizika Inženierzinības</p>	<p>Pētnieciskā darba pamatu apguve</p>	<p>Iegūst informāciju uzzīņu literatūras avotos (grāmatas, enciklopēdijas, laikraksti, žurnāli), specifiskos informācijas avotos (fizikālo lielumu tabulas, elektromagnētisko viļņu skala, ķīmisko elementu periodiskā tabula, modeļi); izmanto mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas informācijas ieguvei; izvēlas nepieciešamos informācijas avotus un informācijas iegūšanas paņēmienus atbilstoši veicamajam uzdevumam; apkopo iegūto informāciju; novērtē iegūtās informācijas ticamību; formulē hipotēzi, kuru pārbauda, veicot eksperimentu; plāno vienkārša fizikāla eksperimenta norisi</p>

	<p>Fizika un ilgtspējīga attīstība</p>	<p>(izvēlas eksperimenta gaitas aprakstu, veido to patstāvīgi vai sadarbībā ar citiem skolēniem); individuāli un grupā veic eksperimentus un pētījumus, lai izskaidrotu mehāniskās, gaismas, skaņas, siltuma, elektriskās un magnētiskās parādības un procesus; salīdzina iegūto rezultātu atbilstību izvirzītajai hipotēzei un informācijas avotu datiem; novērtē iegūto datu ticamību un precizitāti un spēj pieņemt lēmumu, ja nepieciešams, veikt atkārtotus mērījumus vai eksperimentus; izskaidro iegūtos datus, izdara secinājumus un izsaka prognozes tālākai iegūto rezultātu izmantošanai; iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem (rakstos, mutvārdos vai izmantojot daudzveidīgu mediju tehnoloģiju), piedalās diskusijās, aizstāv un argumentē savu viedokli, lietojot fizikas terminus un jēdzienus; apzinās pētījumu un eksperimentu nozīmi zināšanu ieguvē un izpratnes veidošanā.</p> <p>Zina ievērojamāko Latvijas fiziķu un ar fiziku saistīto zinātniskās pētniecības iestāžu pētījumu virzienus; dažādos informācijas avotos iegūst informāciju par profesijām, kas saistītas ar fiziku (arī apmeklējot dažādas rūpnīcas, zinātniskās pētniecības laboratorijas un medicīnas iestādes); zina profesijas, kas saistītas ar fiziku; iegūst mācīšanās pieredzi (pētniecības darbs, funkcionālo sakarību lietojuma prasmes dabas procesu norises skaidrojumā, prasme saskatīt enerģētiskās pārvērtības dabas procesos), kas nepieciešama vidējās izglītības iegūšanai; izprot fizikas zināšanu un prasmju nepieciešamību izglītības turpināšanai; izmanto zinātniskos pierādījumus, izsaka pieņēmumus, pamatojumus un secinājumus.</p>
<p>Ķīmija</p>	<p>Pētniecības darba pamati ķīmijā</p>	<p>Iegūst informāciju uzziņu literatūras avotos (grāmatas, enciklopēdijas, laikraksti, žurnāli), specifiskos informācijas avotos (fizikālo lielumu tabulas, elektromagnētisko viļņu skala, ķīmisko elementu periodiskā tabula,</p>

	<p>Ķīmija un ilgtspējīga attīstība</p>	<p>modeļi); izmanto mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas informācijas ieguvei; izvēlas nepieciešamos informācijas avotus un informācijas iegūšanas paņēmienus atbilstoši veicamajam uzdevumam; novērtē iegūtās informācijas ticamību; apkopo iegūto informāciju; saglabā iegūto informāciju, izmantojot dažādas 15 Ķīmija un ilgtspējīga attīstība metodes, arī mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas; formulē hipotēzi, kuru pārbauda, veicot eksperimentu; plāno eksperimenta norisi (izvēlas eksperimenta gaitas aprakstu, veido to patstāvīgi vai sadarbībā ar citiem skolēniem); strādā individuāli un grupā, uzņemoties dažādus pienākumus; apkopo, sakārto un pārveido iegūtos datus, izmantojot zīmējumus, tabulas, grafikus un diagrammas, ķīmiskās formulas un ķīmisko reakciju vienādojumus; novērtē iegūto rezultātu atbilstību izvirzītajai hipotēzei; salīdzina savus iegūtos rezultātus ar citu iegūtajiem rezultātiem un informācijas avotu datiem; novērtē iegūto datu ticamību un precizitāti un spēj pieņemt lēmumu, ja nepieciešams, veikt atkārtotus mērījumus vai eksperimentus; izskaidro iegūtos datus, izdara secinājumus un izsaka prognozes tālākai iegūto rezultātu izmantošanai; iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem (rakstos, mutvārdos vai izmantojot daudzveidīgu mediju tehnoloģiju), piedalās diskusijās, aizstāv un argumentē savu viedokli, lietojot ķīmijas terminus.</p> <p>Zina ievērojamākos Latvijas ķīmiķus un zinātniskās pētniecības iestādes, kuru darbība saistīta ar ķīmiju; zina Latvijā svarīgākās ķīmiskās rūpniecības nozares (silikātu rūpniecība, metalurģija), tajās izmantojamās izejvielas un produkciju; gūst pieredzi kopējos projektos, kas saistīti ar vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, kā arī organizē tos; zina profesijas, kas saistītas ar ķīmiju; dažādos informācijas avotos iegūst informāciju par</p>
--	--	---

		<p>profesijām, kas saistītas ar ķīmiju, tai skaitā, apmeklējot ķīmiskās rūpnīcas, zinātniskās pētniecības laboratorijas; ir ieguvis mācīšanās pieredzi ķīmijā, kas nepieciešama izglītības turpināšanai; apzinās ķīmijas zināšanu un prasmju nepieciešamību izglītības turpināšanai; izmantojot zinātniskos pierādījumus, izsaka pieņēmumus, pamatojumus un secinājumus.</p>
Ģeogrāfija	<p>Zināšanas un izpratne par Zemes dabas sistēmām, dabas procesiem un parādībām</p> <p>Izpratne par sociālo un ekonomisko procesu veidošanos pasaules reģionos, valstīs</p> <p>Praktiskā un pētniecības darba prasmes ģeogrāfijā</p>	<p>Prot noteikt joslu laiku, ievērojot arī starptautisko datuma maiņas līniju; raksturo Zemes iežus pēc to izcelsmes; raksturo derīgo izrakteņu izvietojuma likumsakarības saistībā ar reljefa formām; novērtē to nozīmi cilvēku saimnieciskajā darbībā; salīdzina un vērtē klimata ietekmi uz cilvēku un dažādu saimnieciskās darbības veidu attīstību, minot konkrētus piemērus pasaules reģionos; raksturo dabas ainavu ģeogrāfisko izvietojumu Latvijā, spēj tās atpazīt dabā, novērtējot ekotūrisma attīstības iespējas.</p> <p>Izprot katra kontinenta pamatiedzīvotāju dzīvesveidu dažādību un prot to raksturot un salīdzināt, izmantojot dažādus informācijas avotus; izprot iedzīvotāju nacionālā sastāva pārmaiņas Latvijā; apzinās savas tautas tradīcijas un etnogrāfiskās īpatnības Latvijas novados, prot tās raksturot, izmantojot dažādas informācijas tehnoloģijas; raksturo iedzīvotāju dzīves tradīcijas, nodarbošanos un darba apstākļu dažādību bagātajās un nabadzīgajās zemēs; spēj to salīdzināt, analizējot dažādus informācijas avotus; raksturo savas apdzīvotās vietas (pilsēta, pagasts, novads), cilvēku sadzīvi un saimnieciskās darbības veidus un salīdzina to ar citiem Latvijas reģioniem.</p> <p>Prot izvēlēties informācijas avotus atbilstoši praktiskā vai pētniecības darba plānotajam mērķim un uzdevumiem; apsver un izvēlas, kādus informācijas avotus izmantot - mācību literatūru, kartogrāfiskos izdevumus, tabulas,</p>

	<p>Izpratne par cilvēku saimnieciskās darbības dēļ radītajām pārmaiņām dabā.</p>	<p>diagrammas, kartogrammas, klimatogrammas, skaidrojošās vārdnīcas, enciklopēdijas, plašsaziņas līdzekļus, internetu; izvērtē iegūtās informācijas ticamību un derīgumu. Saskata un atzīmē iegūtajā informācijā būtisko, galveno; formulē darba uzdevumus un izvēlas darba paņēmienus, plāno darba norises laiku un gaitu; iepazīstina citus ar praktiskā darba, pētījuma rezultātiem.</p> <p>Novērtē savā un citu darbā paveikto. Iegūst un izmanto informāciju par starpvalstu līmenī risinātajām vides un sociālajām problēmām; izsaka savu attieksmi pret tām; izprot dabas katastrofu ietekmi uz cilvēka dzīves apstākļiem un valsts saimniecības attīstību noteiktos pasaules reģionos; prot to analizēt un novērtēt; apzinās dabas aizsargājamo teritoriju (nacionālie parki, rezervāti, dabas parki) nepieciešamību un to nozīmi dabas vides saglabāšanā dažādos kontinentos; izmantojot zinātniskos pierādījumus, izsaka pieņēmumus, pamatojumus un secinājumus</p>
<p>Literatūra</p>	<p>Literatūra - vārda māksla</p> <p>Literārā darba uztvere un radošā darbība</p>	<p>Salīdzina literāros darbus ar citu mākslas veidu darbiem (tēlotājmāksla, mūzika, teātris, kino); analizē literārā darba tēlu sistēmu (raksturus, dabas un vides tēlus); analizē literārā darba valodas tēlainās izteiksmes līdzekļus (epitetus, salīdzinājumus, personifikācijas, metaforas, alegorijas, hiperbolas, paralēlismus) un ritma elementus dzejā.</p> <p>Novērtē paša un citu izlasīto tekstu pēc paša veidoti kritērijiem; raksta recenziju par literāru darbu; raksta argumentētu eseju par literāro un brīvo tematu; raksta pārspriedumu par literāro un brīvo tematu; analizē literārajos darbos ietvertās ētiskās un estētiskās vērtības; vērtē literārajos darbos mākslas valodā izteiktās reālās dzīves parādības; veido ziņojumu par literāru tematu; iesaistās diskusijā par literāru darbu; raksta jaunrades darbus.</p>

	Literatūra - kultūras sastāvdaļa	Informācijas ieguvei mērķtiecīgi izvēlas un izmanto dažādus tradicionālos, elektroniskos un audiovizuālos informācijas ieguves avotus; pauž attieksmi pret literāro darbu kā dzīves īstenības atspoguļotāju.
Datorika	Zināšanas par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstības tempiem un pamatjēdzieniem Praktiskais un pētniecības darbs	Prot nosaukt populārākās operētājsistēmas un lietotnes (attēlu apstrādes, teksta apstrādes, izklājlapu, prezentācijas un multivides lietotnes) un to izmantošanas iespējas; prot nosaukt datoru izmantošanas piemērus ikdienā (sadzīvē, izglītībā, ražošanā, tirdzniecībā, medicīnā, pārvaldē); prot nosaukt dažus uzdevumus, kurus efektīvāk var veikt dators un kurus - cilvēks. Zina, kā pareizi ieslēgt un izslēgt datoru, atsākt datora darbību (atsāknēt to), kā pareizi ieslēgt un izslēgt perifērijas ierīces - monitoru un printeri - un kādas sekas var radīt šo noteikumu neievērošana; prot lietot elektronisko datu nesējus (USB zibatmiņa u.c.); prot atvērt, aizvērt, minimizēt, maksimizēt, atjaunot logu, mainīt tā izmērus un pārvietoties starp atvērtiem logiem; priekšstata līmenī zina par datu organizāciju atmiņas ierīcēs: mapes, apakšmapes, datnes un to ikonas; prot atšķirt populārāko lietotņu (teksta apstrādes, izklājlapu, prezentācijas, attēlu apstrādes) izveidoto datņu tipus un to ikonas; prot veikt darbības ar mapēm un datnēm: meklēt, dzēst, dublēt, pārvietot, veidot rezerves kopijas uz tās pašas un citas atmiņas ierīces, iztukšot atkritni un atjaunot datus no atkritnes; prot atvērt un aizvērt lietotni un sakārtot tās darba vidi, pārvietoties starp atvērtām lietotnēm; prot izveidot jaunu dokumentu, atvērt un aizvērt vienu vai vairākus eksistējošus dokumentus, pārvietoties starp atvērtiem dokumentiem, mainīt dokumenta apskates režīmus un mērogus; prot saglabāt eksistējošu dokumentu ar to pašu vai citu nosaukumu tajā pašā mapē, citā mapē, citā atmiņas ierīcē; zina un izprot, kāpēc nepieciešams iestāfīt dokumenta lappuses

		<p>parametrus (orientāciju, mērogu un lielumu), un prot nomainīt tos; zina, kāpēc pirms dokumenta izdrukāšanas jāveic tā priekšskatīšana, un prot priekšskatīt un izdrukāt dokumentu; zina un izprot datorizētas attēlu apstrādes pamatprincipus, priekšrocības un trūkumus; prot nosaukt dažas grafisko attēlu apstrādes lietotnes; prot veikt darbības ar attēlu un tā daļām: dzēst, kopēt, pārvietot, pagriezt, mainīt izmērus; zina un izprot datorizētas teksta apstrādes pamatprincipus, priekšrocības un trūkumus, prot nosaukt dažas teksta apstrādes lietotnes; prot ievadīt tekstu (rakstzīmes) un veikt rediģēšanas pamatoperācijas: iespraust un dzēst rakstzīmi, vārdu, rindu, teikumu, rindkopu un teksta fragmentu; prot dokumentā un starp aktīviem dokumentiem dublēt un pārvietot dokumenta daļas; prot formatēt rakstzīmes: mainīt rakstzīmju fontu, lielumu un krāsu, izmantot slīprakstu, treknrakstu, pasvītrosānu, augšējo un apakšējo indeksu; prot formatēt rindkopas: līdzināt tekstu pēc kreisās un labās malas, abām malām, centrēt tekstu, veidot atkāpes, mainīt attālumu starp vienas teksta rindkopas rindām un starp rindkopām, veidot aizzīmētus un numurētus sarakstus; prot mainīt lappuses iekārtojumu: lapas izmērus, orientāciju un malu platumu; prot dokumentā ievietot un dzēst speciālas rakstzīmes (simbolus), rindkopu, lappuses pārtraukumu, lappuses numuru, vēri; prot ievietot formulu un attēlu, mainīt to novietojumu un izmēru; prot dokumentā izveidot tabulu un to modificēt: iespraust un dzēst kolonnas un rindas, mainīt kolonnu platumu un tabulas noformējumu; prot izmantot pareizrakstības pārbaudes līdzekļus; zina izklājlapu lietošanas jomas un pamatjēdzienus - darbgrāmata, darblapa (izklājlapa), rinda, kolonna, šūna, šūnas adrese, apgabals, diagramma, formula - un prot nosaukt dažas izklājlapu lietotnes; prot veikt vienkāršu datu atlasī; prot</p>
--	--	---

		<p>formatēt tekstu: mainīt rakstzīmju fontu, lielumu un krāsu, izmantot kursīvu, treknrakstu, pasvītrošanu, augšējo un apakšējo indeksu, mainīt šūnas satura orientāciju un izlīdzināšanas veidu; prot izveidot esošā vai jaunā lapā diagrammu, izvēlēties piemērotu diagrammas tipu (stabiņu, līniju, joslu un sektordiagrammu); prot mainīt diagrammas tipu un noformējumu, pievienot uzrakstus, pārvietot diagrammu un mainīt tās izmērus; prot nosaukt prezentācijas līdzekļu izmantošanas iespējas, zina, ka informācijas prezentēšana ir katra projekta loģisks noslēgums, un prot nosaukt populārākās prezentāciju lietotnes; prot izveidot un aizpildīt jaunu slaidu, izmantojot slaidu veidnes (ar tekstu un attēliem), dzēst un dublēt slaidus, mainīt to secību; prot slaidā ievadīt, rediģēt un noformēt tekstu: mainīt rakstzīmju fontu, lielumu un krāsu, izmantot slīprakstu, treknrakstu, pasvītrošanu, iecenošanu, augšējo un apakšējo indeksu; prot slaidā ievietot gatavus attēlus un mākslinieciskus uzrakstus (WordArt); prot izveidot zīmējumu, izmantojot grafikas objektus: līnijas, bultiņas, četrstūrus, riņķus, teksta rāmīšus, elementārattēlus (AutoShapes); prot mainīt grafisko objektu noformējumu: līniju biezumu, krāsu un stilu, aizpildījumu; prot veikt darbības ar objektiem: dzēst, dublēt, pārvietot, pagriezt, mainīt izmērus, grupēt, atgrupēt, pārgrupēt un mainīt objektu attēlošanas secību; prot iestatīt un mainīt slaidu un to objektu animācijas efektus; prot demonstrēt izveidoto prezentāciju, ņemot vērā tās mērķus, tēmu un saturu, auditoriju un pieejamās tehnoloģijas; prot piekļūt konkrētām tīmekļa vietām: atvērt tīmekļa adresi, atvērt hipersaiti un atgriezties uz iepriekšējo lappusi un sākumlapu; prot veikt datņu lejupielādi; prot dublēt, saglabāt un izdrukāt atrasto informāciju; prot veikt nepieciešamās informācijas meklēšanu pēc atslēgas vārda un</p>
--	--	--

	<p>Datora lietošanas ētiskie un tiesiskie aspekti savai un citu drošība</p>	<p>hierarhiskos katalogos; prot novērtēt internetā atrodamās informācijas glabāšanās ilgumu un tās ticamību (patiesumu); prot nosaukt e-pasta izmantošanas iespējas, kā arī tā priekšrocības un trūkumus salīdzinājumā ar citām pasta piegādes sistēmām, zina e-pasta lietošanas etiķeti; prot izveidot un nosūtīt jaunu e-pasta ziņojumu: norādīt saņēmēja(-u) e-pasta adresi(-es) un tematu, ievadīt un rediģēt ziņojuma tekstu, ziņojumam piesaistīt vienu vai vairākas datnes; prot saņemt e-pasta ziņojumus un sakārtot tos pēc sūtītāja un datuma; prot atvērt e-pasta ziņojumu, atvērt un saglabāt tam piesaistītās datnes, atbildēt e-pasta ziņojuma sūtītājam un pārsūtīt to citam adresātam; prot dzēst un izdrukāt saņemtos un nosūtītos e-pasta ziņojumus.</p> <p>Saprot, ka interneta pakalpojumu izmantošana ne tikai dod iespēju iegūt nepieciešamo informāciju un komunicēt ar apkārtējo pasauli, bet var apdraudēt šo pakalpojumu izmantotājus, un zina, kā rīkoties, lai izsargātos no apdraudējumiem.</p>
<p>Latvijas vēsture</p>	<p>Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi</p> <p>Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības</p> <p>Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās</p>	<p>Zina ievērojamāko vēsturisko personu veikumu, sieviešu un vīriešu lomu pasaules vēsturē.</p> <p>Secina, pamatojoties uz dažādu informācijas resursu sniegto informāciju; izprot, ka ne visi vēsturiskās informācijas resursi, īpaši internets, ir uzticami; saskata, kā saistīti kāda vēsturiska notikuma cēloņi un sekas; izprot, ka visi cēloņi un sekas nav vienādi nozīmīgi.</p> <p>Argumentēti interpretē vēstures notikumus; analizē kādas vēsturiskas personas sasniegumu vai neveiksmju cēloņus, iedomājoties, kā būtu rīkojies analizētās personas vietā; izprot atšķirīgus vēstures notikumu skaidrojumus, ar toleranci izturas pret dažādām dzimuma, vecuma, reliģijas, rases, etniskās</p>

		izcelsmes u.c. Latvijas sabiedrības grupām; izprot, ka jebkuram cilvēkam ar savu darbību ir un būs iespēja atbilstoši savām spējām ietekmēt vēstures gaitu.
Pasaules vēsture	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās	Orientējas informācijas resursu sniegtajā daudzveidīgajā vēsturiskajā informācijā; secina, pamatojoties uz dažādu informācijas resursu sniegto informāciju; izprot, ka ne visi vēsturiskās informācijas resursi, īpaši internets, ir uzticami; izprot, ka visi cēloņi un sekas nav vienādi nozīmīgi; lieto zināšanas par pagātņi, lai izprastu tagadni un spriestu par sabiedrības nākotni; ar toleranci izturas pret dažādām kultūras, reliģijas, dzimuma, vecuma, rases, etniskās izcelsmes u.c. sabiedrības grupām. Pauž savu viedokli un attieksmi pret kādu vēstures notikumu; izvirza argumentus sava viedokļa aizstāvēšanai par vēstures jautājumiem; argumentēti diskutē un aizstāv savu viedokli; izprot, ka cilvēku atmiņas un vērtējumi par vienu un to pašu notikumu var būt atšķirīgi (subjektīvi).
Vizuālā māksla	Mākslas valoda Mākslas uztvere un radošā darbība Māksla - kultūras sastāvdaļa	Zina daudzveidīgas mākslas nozares, prot tās raksturot. Prot mērķtiecīgi izvēlēties nepieciešamo savas idejas izteikšanai; prot plānot vairākpakāpju uzdevumus un ilgtermiņa projektus, aprēķināt tiem nepieciešamos resursus; prot analizēt un interpretēt mākslas darbus, izteikt savu viedokli par mākslas darba saturu, uzrakstīt to pārsprieduma (esejas) formā. Prot diskutēt un tolerantī uz klausīt atšķirīgus viedokļus par mākslu; zina nozīmīgākās mākslas darbu krātuves tuvākajā apkārtnē, Latvijā un pasaulē.
Mūzika	Mūzikas uztvere un radošā darbība Mūzika - kultūras sastāvdaļa	Dzied grupās klasē apgūtās dziesmas, sacer pavadījumu, muzicēšanā iesaistot visus dalībniekus atbilstoši katra interesēm. Zina ievērojamākos mūsdienu Latvijas solistus, diriģentus un mūziķu kolektīvus,

		<p>var par tiem pastāstīt; zina nozīmīgākos džeza, populārās un rokmūzikas virzienus; var nosaukt Latvijā nozīmīgākos izpildītājmāksliniekus; spēj argumentēti paust savu viedokli par dažādu veidu mūziku</p>
Sociālās zinības	<p>Gatavība sociāli atbildīgai nostājai.</p> <p>Sociālpolitisko un ekonomisko norišu un personības attīstības pētīšana un interpretēšana</p>	<p>Spēj piedalīties diskusijā par eksistenciāli nozīmīgiem jautājumiem (piemēram, mīlestība un naids, dzīvība un nāve, laicīgais un svētais, dzīves jēga); spēj izvērtēt savu rīcību, izmantojot ētisku argumentāciju, ja nepieciešams, atzīt savas kļūdas un aizspriedumus un mainīties; ir iecietīgs pret atšķirīgo (izņemot gadījumus, ja tiek aizskarta personības un sabiedrības drošība); zina un praksē izmanto pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas, pašvaldības un valsts mēroga norisēs; novērtē ģimenes nozīmi personības tapšanā un socializācijā; izprot, ka cilvēkiem ir dažāda reliģiskā, politiskā un cita pārliecība; ir tolerantants pret mazākuma viedokli; izvēles situācijā, balstoties uz ekonomiskiem apsvērumiem un ievērojot godīguma, taisnīguma un cilvēkmīlestības principus, izvērtē vairākas alternatīvas, prognozē pieņemtā lēmuma īstenošanas sekas un pieņem lēmumu darbībai; apzinās darba vērtību; plāno savu turpmākās profesionālās darbības jomu, izvērtējot savas spējas, intereses un sabiedrības vajadzības; izprot e-pakalpojumu būtību un zina, kur meklēt informāciju par valsts un pašvaldību e-pakalpojumiem.</p> <p>Ar piemēriem ilustrē sekmīgu sadarbību; pauž savu viedokli vai piedāvā problēmas risinājumu un uzklausa citu viedokli kopīgo mācību un sociālo mērķu sasniegšanai; prot saskaņot savas un citu vajadzības, meklējot problēmu risinājumus; spēj pieņemt kompromisu kopīgo mācību un sociālo mērķu sasniegšanai; mācību un sociālo mērķu sasniegšanai sniedz atbalstu citiem grupas biedriem; pārvalda savas emocijas saskarsmē un sadarbībā; pieņem un ciena</p>

	<p>Izpratne par cilvēka un sabiedrības attīstības norisēm un likumsakarībām</p>	<p>citus grupas biedrus (tolerance); sadarbojas ar citiem, piedaloties vietējai sabiedrībai nozīmīgos projektos; uzņemas atbildību par savu ieguldījumu kopīgo mācību mērķu sasniegšanai; atbilstoši grupas mērķiem izstrādā un, ja nepieciešams, ierosina mainīt grupas darba noteikumus; prot publiski uzstāties par grupas darba rezultātiem; prot vērtēt mācībām nepieciešamo laiku un veikt nepieciešamās korekcijas; prot plānot mācību darba secību, mācīšanās gaitā vērtēt savu mācīšanos un veikt nepieciešamās korekcijas mācību uzdevuma veikšanas secībā; prot kopā ar grupas biedriem formulēt mācību sasniegumu kritērijus un vērtēt savu un citu skolēnu veikumu atbilstoši kritērijiem; atbilstoši mācību mērķim patstāvīgi izvēlas un lieto piemērotus informācijas avotus; prot dažādos veidos sistematizēt un apkopot informāciju, arī izmantojot grafiskās formas (tabulas, shēmas, domu kartes); prot prognozēt savas rīcības sekas, balstoties uz cēloņu un seku mijsakārību izpratni; prot analizēt dažādus viedokļus, izvērtējot faktus, un argumentēti aizstāvēt savu viedokli; prot atbilstoši mērķim analizēt, novērtēt un izmantot intervijā iegūto informāciju; prot atbilstoši uzdevumam sastādīt anketu, apkopot un analizēt aptaujas rezultātus.</p> <p>Ir apguvis lietišķās saskarsmes pamatus; izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus; izprot fizioloģiskās pārmaiņas pusaudža un jaunieša organismā; zina cilvēku saimnieciskās darbības veidus un principus, cilvēku ekonomiskās vēlmes un vajadzības, pieprasījuma un piedāvājuma likumsakarības, cenu veidošanās principus, ražošanas faktorus, komercdarbības veidus un finansēšanas avotus, valsts ekonomiskās sistēmas; zina, kas ir komercdarbība, un prot to raksturot; zina, kas ir darba tirgus un kādas ir iespējas tajā iesaistīties; zina, kas ir</p>
--	---	---

		<p>bezdarbs, ar 20 piemēriem prot raksturot tā veidus un zina, kādas ir valsts sociālās garantijas; raksturo ģimenes nozīmi personības tapšanā un socializācijā; prot izskaidrot un argumentēti pierādīt, ka profesionālās darbības izvēle ir viens no faktoriem, kas nosaka cilvēka vietu sabiedrībā.</p>
Sports un veselība	<p>Zināšanas un izpratne sportā .</p> <p>Pamatprasmes individuālo sporta veidu vingrojumos un vingrinājumos.</p> <p>Sabiedriskajai un personiskajai dzīvei nepieciešamās pamatprasmes.</p>	<p>Interesējas un prot pastāstīt par interesējošiem sporta veidiem.</p> <p>Izpilda pāri lēnā valša kvadrātu.</p> <p>Izvērtē godīgas spēles principu un darbojas sporta spēlēs bez tiesneša.</p>
Dizains un tehnoloģijas	<p>Zināšanas un izpratne par cilvēka dzīves vidi .</p> <p>Tehnoloģiju praktiska un radoša lietošana cilvēka dzīves vides uzlabošanai.</p>	<p>Zina, kā plānot, organizēt un vadīt mājas uzkopšanas, labiekārtošanas darbus; izprot remontdarbu nepieciešamību; spēj praktiski iesaistīties procesa norisē; zina apģērba izvēles kritērijus (mode, stils, funkcionalitāte); prot izvēlēties un lietot dažādus apģērba kopšanas līdzekļus un piederumus; prot novērtēt ēdiena kvalitāti un izteikt priekšlikumus garšas uzlabošanai, plānot tematisku maltīti, izvēlēties tai piemērotus ēdienus, pagatavot ēdienu atbilstoši receptei, noformēt un pasniegt to; zina dažādu veidu un stilu galda klājumus, prot attiecīgi klāt galdu; apzinās vienkāršāko uzvedības normu ievērošanas nepieciešamību.</p> <p>Prot iegūt nepieciešamo informāciju no dažādiem avotiem, to apstrādāt, analizēt un spriest par tās ticamību; prot veikt tradicionālo tekstiltehniku - adīšanas, tamborēšanas, aušanas, šūšanas, izšūšanas, auduma apdrukas, apgleznošanas - un citu tehnoloģiju (pēc skolotāja izvēles) vai prot racionālā secībā kvalitatīvi veikt dažādu cieto materiālu apstrādes operācijas - ēvelēšanu, virpošanu, detaļu savienošanu, virsmas</p>

	<p>Savu iespēju apzināšanās dzīves vides pilnveidošanai</p>	<p>apstrādi, strādājot ar rokas un elektromehāniskajiem instrumentiem, darbmašīnām, pie darbgaldiem un iekārtām; prot veikt vienkāršus koka vai metāla detaļu remontdarbus; prot izvēlēties, apvienot atbilstošākās tehnoloģijas savas idejas īstenošanai, plānveidīgi tās lietot izstrādājuma tapšanas gaitā un cilvēka dzīvesvides kvalitatīvai pārveidošanai; spēj pamanīt jaunu, netradicionālu materiālu lietojuma piedāvājumu un prot to pēc izvēles radoši izmantot savos izstrādājumos; izgatavo iecerēto izstrādājumu, izmantojot nepieciešamos instrumentus un materiālus, ievērojot prasības izstrādājuma kvalitātei un materiālo resursu patēriņam; zina un ievēro darba drošības noteikumus; spēj patstāvīgi novērtēt tehnoloģiskā procesa plānveidību, secīgumu, rezultāta atbilstību iecerei, izstrādājuma tehnisko un māksliniecisko kvalitāti, funkcionalitāti atbilstoši kritērijiem un pamatot savu vērtējumu.</p> <p>Izprot mācību priekšmeta apguves noderīgumu ikdienas dzīvē, videi draudzīgu materiālu un pieeju lietošanā, dzīves vides kvalitātes uzlabošanā un karjeras izvēlē; apzinās savas iespējas personības individualitātes izteikšanai, brīvā laika pavadīšanai, iekārtojot mājokli, darinot vai komplektējot apģērbu, uzņemot viesus; saskata un novērtē cilvēka darbu un tā rezultātu - tapušās lietas, iegūtos resursus; apzinās to ekonomiskas izmantošanas nepieciešamību, lai saglabātu vidi un taupītu finanšu resursus; ar cieņu izturas pret savu un citu veikumu.</p>
<p>Matemātika</p>	<p>Matemātiskā instrumentārija izveidē</p>	<p>Mērķtiecīgi pilnveidot skaitlisku praktiska satura uzdevumu risināšanas prasmi; risināt praktiskus uzdevumus, kas saistīti ar sadzīves, dabaszinātņu, vides un veselības jautājumiem, sastādot vienādojumus, to sistēmas, noteikt atšķirību starp teksta uzdevuma</p>

		<p>piemērotus paņēmienus, lai atrisinātu problēmas, izmantojot algebriskus un ģeometriskus modeļus; lietot diagrammas un shēmas, prezentējot problēmas risinājumu; individuāli un grupā izveidot darba prezentāciju; precīzi argumentēt savu viedokli.</p>
--	--	--

4. Karjeras izglītības integrēšana klases stundu programmā

Karjeras izglītības programmā iekļautie klases stundu temati atspoguļojas klases stundu tematiskajos plānos, kas tiek veidoti saskaņā ar Barkavas pamatskolas audzināšanas programmu.

Tematiskā grupa	Stundas temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.-3. klase		
Sevis izzināšana un pilnveidošana	Mērķtiecība. Zinātkāre. Savstarpējās attiecības. Konfliktu risināšana. Tikumiskās vērtības	<p>Saprot, ka ir interesanti kaut ko jaunu uzzināt un mācīšanās sagādā prieku.</p> <p>Apzinās savas spējas un prasmes, kas ļauj sasniegt nodomāto.</p> <p>Mācās analizēt un saprast savstarpējās attiecības, uzklaut un sadarboties ar klasesbiedriem un skolotājiem.</p> <p>Mācās būt pieklājīgs un ievēro pozitīvas uzvedības noteikumus klasē, skolā un ārpus tās. Mācās uzklaut atšķirīgu viedokli konfliktā un vērtēt savu attieksmi pret to un radušās emocijas.</p> <p>Mācās izprast un ikdienā ievērot taisnīgumu, godīgumu un veidot darba tikumu.</p>
Piederība valstij.	Ģimene un dzimta.	Apzinās pienākumus un atbildību ģimenē.

Pilsoniskā līdzdalība	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	Atbilstoši savam vecumam iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā, klases iekšējās kārtības noteikumu izstrādē. Izsaka savu viedokli, uzklausa un respektē klasesbiedru viedokli.
Karjeras izvēle	Profesiju daudzveidība. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs. Mani pienākumi ģimenē. Mani vaļasprieki. Mana sapņu profesija. Dienas režīms. Mācības – skolēna darbs. Karjeras vīzija.	Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi. Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē. Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību. Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai. Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes.

Tematiskā grupa	Stundas temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts
4.-6. klase		
Sevis izzināšana un pilnveidošana	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte .	Mācās apzināties savu individualitāti, analizē savas rakstura īpašības, saskatot pozitīvo un negatīvo sevī.

	<p>Mērķtiecība.</p> <p>Zinātkāre</p> <p>Savstarpējās attiecības</p> <p>Konfliktu risināšana</p> <p>Tikumiskās vērtības</p>	<p>Novērtē, kā risināt savas problēmas, un mācās ar tām tikt galā.</p> <p>Apzinās mērķtiecīgas darbības soļus un secību, lai paveiktu to, ko uzņēmieš. Izprot, kur nepieciešama pieaugušo palīdzība un atbalsts. Veido pārliecību, ka uzzināt ko jaunu ir interesanti un mācīšanās var sagādāt prieku. Apzinās savas prasmes izbeigt strīdu un panākt vienošanos, neaizskarot un neaizvainojot citus.</p> <p>Veido attiecības ar citiem, pamatojoties uz cieņu, sapratni un draudzīgumu.</p> <p>Mācās mierīgi un tolerantīgi paust savu viedokli konfliktā un meklēt kopīgu risinājumu.</p> <p>Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus. Izprot un ikdienā ievēro taisnīgumu, godīgumu un darba tikuma nepieciešamību.</p>
<p>Pilsoniskā līdzdalība.</p>	<p>Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes</p> <p>Ilgspējīga attīstība</p>	<p>Sāk iepazīt veidus, kā var piedalīties skolas dzīves organizēšanā. Iepazīst skolēnu pašpārvaldes darbību un iespējas. Ir gatavs uzņemties atbildību. Prot rast kompromisa risinājumu. Prot izteikt savu viedokli un ir saprotošs pret atšķirīgu viedokli. Iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā. Ir gatavs uzņemties iniciatīvu un sadarboties.</p> <p>Piedalās talkās, akcijās u.c. pasākumos vides aizsargāšanā.</p>

<p>Karjeras izvēle.</p>	<p>Es un mani dotumi.</p> <p>Mani darba ieradumi Sadarbības prasmes .</p> <p>Brīvais laiks un tā izmantošana .</p> <p>Mācīšanās prasmes un sasniegumi .</p> <p>Profesiju daudzveidība, prestīžs un pievilcība .</p> <p>Lietišķā valoda, tās nozīme ikdienas dzīvē</p>	<p>Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas.</p> <p>Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas. Prot sadarboties ar dažāda vecuma cilvēkiem.</p> <p>Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko.</p> <p>Mācās dokumentēt savus sasniegumus. Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus.</p> <p>Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks – garīgs darbs, darbs telpās – darbs ārā u.tml. Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju. Pētot profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pagastā/novadā/valstī.</p> <p>Izkopj savu valodas kultūru. Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties.</p>
<p>Veselība un vide.</p>	<p>Personīgā higiēna .</p> <p>Rūpes par ārējo izskatu</p>	<p>Prot izvēlēties piemērotus apavus, apģērbu un kosmētikas līdzekļus. Veido paradumu rūpēties par savu ārējo izskatu.</p>

Tematiskā grupa.	Stundas temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts
7.-9. klase		
<p style="text-align: center;">Sevis izzināšana un pilnveidošana</p>	<p style="text-align: center;">Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte</p> <p style="text-align: center;">Mērķtiecība, Zinātkāre. Konfliktu risināšana</p> <p style="text-align: center;">Tikumiskās vērtības</p>	<p>Apzinās savu individualitāti, atšķirību no citiem, analizē savas īpašības. Prot saskatīt un novērtēt pozitīvo sevi. Novērtē savus panākumus un neveiksmes.</p> <p>Apzināti savu darbību virza mērķu sasniegšanai.</p> <p>Prot analizēt konflikta situācijas un toleranti izvērtēt pretējās puses viedokli.</p> <p>Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus, apzināti rīkojas to sasniegšana.</p>
<p style="text-align: center;">Pilsoniskā līdzdalība</p>	<p style="text-align: center;">Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes</p> <p style="text-align: center;">Brīvprātīgais darbs</p> <p style="text-align: center;">Ilgspējīga attīstība</p>	<p>Prot strādāt komandā, formulējot kopīgu viedokli. Apzinās dažādu skolēnu interešu grupu veidošanos un ietekmi uz klasesbiedru savstarpējām attiecībām un klases saliedētību. Prot argumentēti aizstāvēt savu viedokli, ar cieņu izturoties pret citu viedokļiem. Uzņemas atbildību, līdzdarbojoties savas klases un skolas rīkotajās aktivitātēs.</p> <p>Zina brīvprātīgā darba būtību Apzinās brīvprātīgā darba nozīmi personības veidošanā, savas karjeras un sabiedrības izaugsmē.</p>

		<p>Izprot masu mediju ietekmi informācijas iegūšanā, spēj izmantot dažādus informācijas avotus.</p>
<p>Karjeras izvēle</p>	<p>Vajadzības, vēlmes un spējas Pašvērtējums.</p> <p>Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana</p> <p>Izglītības vērtība.</p> <p>Profesiju daudzveidīgā pasaule .</p>	<p>Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības. Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā. Novērtē savu sasniegumu rezultātus.</p> <p>Saprot, kā skolā, ārpuskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības. Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā. Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām. Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību. Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas.</p> <p>Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus. Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas.</p> <p>Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos. Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu.</p>

	Individuālā karjeras plāna izveide.	
Veselība un vide.	Narkotisko, psihotropo, kā arī jauno psihoaktīvo vielu, alkohola, smēķēšanas ietekme uz veselību.	Spēj pretoties negatīvam psiholoģiskam spiedienam. Spēj izvēlēties piemērotas nodarbošanās savā brīvajā laikā.

Klases audzināšanas stundu ieteicamais tematiskais sadalījums

Stundu tēmas	<u>1.klase</u>	<u>2.klase</u>	<u>3.klase</u>	<u>4.klase</u>	<u>5.klase</u>	<u>6.klase</u>	<u>7.klase</u>	<u>8.klase</u>	<u>9.klase</u>
Karjeras izvēle	4	4	4	4	6	6	6	6	7

5. Karjeras izglītības integrēšana ārpusstundu pasākumos un interešu izglītībā

Karjeras izglītības īstenošanā skolā ļoti nozīmīgu vietu ieņem daudzveidīgi ārpusstundu pasākumi un interešu izglītībā piedāvātās aktivitātes. Skolēni tajos tiek iesaistīti gan kā dalībnieki (klausītāji, skatītāji, vērotāji u.tml.), gan arī līdzdarbojas šo pasākumu plānošanā, organizēšanā un vadīšanā (klašu aktivitātes, priekšnesumi, prezentācijas un skolēnu līdzpārvaldes darbība).

Tradicionālie karjeras izglītības programmas jomu integrējošie pasākumi ir:

- projektu nedēļas formāta aktivitātes;
- tematiskās mācību priekšmetu dienas;
- tikšanās;
- skolas absolventu meistarklases
- lekcijas;
- diskusijas;
- konkursi;
- tematiskās pēcpusdienas;
- individualās konsultācijas;
- individuālo projektu izstrāde un prezentācija;
- mācību ekskursijas un pārgājieni;
- *Zaļās klases* tematiskās aktivitātes;
- aktivitātes vecākiem;
- dažādi pasākumi un aktivitātes skolā un ārpus tās sadarbībā ar citām institūcijām, organizācijām, kustībām ('Skolas soma', 'Ēnu dienas', uzņēmumu atvērto durvju dienas, izglītības iestāžu informācijas dienas, izstādes u.c.).

Ikkatra mācību ekskursija ir tematiski saistīta ar karjeras izglītību, jo plānojot, vadot un īstenojot izglītības procesu skolā, viena no prioritātēm ir audzināšanas un karjeras izglītības integrēšana mācību procesā un skolas tradīcijas veidojošās ārpusstundu aktivitātēs, sekmējot izglītojamo lokālpatriotismu, pilsonisko līdzdalību un karjeras vadības prasmes.

6. Karjeras izglītības integrēšana sadarbībā ar vecākiem

Sadarbības modelis *pedagogs-izglītojamais-vecāki* ir būtisks gan pieaugušajiem — pedagogiem un vecākiem, gan arī skolēniem. Ir svarīgi, lai šī sadarbība būtu visiem iesaistītajiem nozīmīga.

Iespējamās aktivitātes sadarbībā ar vecākiem karjeras izglītības īstenošanā skolā:

- Vecāku meistarklases- stāstījumi klases stundas vai projektu aktivitāšu, vecāku dienu ietvaros par savu profesiju un iespējām;
- Mācību ekskursijas vecāku darba vietās, lai izzinātu dažādu profesiju darba pienākumus un darba vidi;
- vecāku aptauja (anketēšana vai intervija) par viņu profesiju, darba specifiku, apguves iespējām u.tml.;
- vecāku aptaujāšana izmantojot Edurio aptauju platformu, lai noskaidrotu viņu viedokli par karjeras izglītības īstenošanu skolā, tās piedāvātajām iespējām un nepieciešamajiem pilnveidojamiem jautājumiem/ ieteikumiem, kā arī par skolēnu nākotnes karjeras izvēlēm un par to, kāda palīdzība nepieciešama viņu bērniem vai viņiem pašiem karjeras izglītības jomā;
- vecāku informēšana un izglītošana par dažādiem karjeras izglītības jautājumiem;
- saziņa ar vecākiem e-vidē, sociālajos tīklos, ka arī ar aktuālo, informatīvo materiālu un ziņojumu apmaiņu ikdienas izglītības procesā un vecāku sanāksmju organizēšanu klātienē un attālināti tiešsaistē;
- tieša un pastarpināta vecāku iesaistīšana izglītības iestādei nozīmīgu lēmumu pieņemšanā (Skolas padomes darbība ar klases vecāka pārstāvniecību);
- vecāku iesaistīšanās skolas tradicionālo ārpusstundu pasākumu īstenošanā;
- mūžizglītības un tālākizglītības nodarbību organizēšana un dalīšanās ar dažādiem aktuāliem diskusiju nodarbību piedāvājumiem vecākiem.

Īstenojot karjeras izglītības aktivitātes sadarbības modelī, uzlabojas ne tikai skolotāju, skolēnu un vecāku savstarpējās komunikācijas prasmes, bet tiek pilnveidota arī skolēnu pieredze profesiju daudzveidības un darba vidē balstītu piemēru iepazīšana. Lai atbalstītu vecākus skolēnu karjeras izvēles procesā, ir nepieciešams organizēt informatīvus un izglītojošus pasākumus, iespēju robežās aicināt vecākus iesaistīties tematiskās diskusijās (7.-9.kl. vecākiem) vai piedāvājot individuālas konsultācijas par karjeras izvēles iespējām. Palielinoties vecāku informētībai par karjeras atbalsta iespējām skolā un ārpus tās, tiek sekmēta vecāku iesaiste karjeras izglītības pasākumu norisēs, kā arī pašiem piedāvājot savus resursus un iespējas.

7. Karjeras izglītības vērtēšana

Skolēnu sasniegumi

karjeras izglītībā tiek vērtēti bezatzīmju vērtēšanas sistēmā, īsi rakstiski vai mutiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku šādu zināšanu, prasmju, iemaņu (kompetenču) apguvē un izmantojot pašvērtējumu:

Pašizpētē:

1. Skolēns apgūst un izmanto zināšanas par sevi, savu ģimeni, lai izprastu savas spējas, dotumus, stiprās puses, intereses, prasmes, kā tos redz pats un citi;
2. skolēns demonstrē pozitīvas starppersonu prasmes un cieņu pret daudzveidīgo, lai veicinātu savas karjeras attīstību;
3. skolēns atzīst, ka izaugsme un pārmaiņas ir karjeras attīstības neatņemama sastāvdaļa;
4. skolēns spēj noteikt svarīgākos faktorus, kas ietekmē viņa attieksmi pret mācībām, darbu, vērtībām, rīcību un izturēšanos;
5. skolēns izmanto zināšanas par sevi, lai pieņemtu lēmumus un noteiktu mērķus.

Karjeras izpētē:

1. skolēns spēj izskaidrot terminu “karjera” tā plašākajā nozīmē;
2. skolēns spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs;
3. skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par dažādām karjeras iespējām;
4. skolēns zina, ka personīgās veselības stāvoklis varētu būt šķērslis dažu profesiju izvēlē;
5. skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas;
6. skolēns spēj formulēt savas izglītības iespējas pēc pamatizglītības iegūšanas.

Karjeras plānošanā un vadīšanā:

1. skolēns prot izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes;
2. skolēns prot salīdzināt dažādas iespējas, kā kritērijus izmantojot gan personisko pieredzi, gan informāciju no dažādiem avotiem;
3. skolēns spēj izvērtēt ar finansēm saistītos faktorus;
4. skolēns prot reāli plānot savu darbību un nenovirzīties no sava mērķa;
5. skolēns zina, kādas ir prasības un kas jā dara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē;
6. skolēns izprot savas un potenciālā darba ņēmēja tiesības;

7. skolēns prot sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās;
8. skolēns prot apkopot, uzturēt un izmantot savu personīgo un citu nepieciešamo informāciju, stājoties citā izglītības iestādē vai darbā, kā arī to mutiski un rakstiski prezentēt.

Skolēnu mācību sasniegumu pierādījumi — pašizpētes, karjeras izpētes un karjeras vadības darba materiāli — tiek uzkrāti skolēnu darba mapēs (portfolio).

Skolēnu karjeras izglītības sasniegumi tiek vērtēti ne retāk kā vienu reizi gadā, informējot vecākus (aizbildņus) par izglītojamā zināšanām, prasmēm, iemaņām un sasniegumu attīstības dinamiku.

8. Karjeras izglītībā izmantojamās metodes

Nr.	Metode	Prasmes
1.	Anketēšana/aptauja	Apgūt prasmi konkrēti atbildēt uz jautājumiem, prast izteikt savu domu konkrēti un īsi Ieinteresēt audzēkni izzināt sevi, savas izglītības iespējas, darba pasaules iespējas Attīstīt prasmi kritiski domāt
2.	Analīze	Prast objektīvi novērtēt un atšķirt savas vērtības no vispārpieņemtajām dzīves vērtībām Apgūt prasmes, lai „gribu, varu, vajag” veidotu vienotu kopumu
3.	Brīvais raksts	Veidot prasmi brīvi izteikt rakstiski savas domas un izjūtas
4.	Darbs ar informācija avotiem	Prast atrast, atlasīt un izvērtēt informāciju
5.	Darbs grupās	Apgūt iemaņas darboties komandā, plānot darbu, sadalot pienākumus
6.	Darbs pāros	Veidot prasmes sadarboties, uz klausīt otru, pārrunāt neskaidrības, ja nepieciešams, ievērot kompromisu
7.	Diskusija	Mācīties izteikt mutiski savu viedokli, to pamatot, argumentēt, uz klausīt citu domas Meklēt problēmu risinājumu
8.	Ekskursijas	Iepazīstināt ar reālu darba vidi, karjeras iespēju daudzveidību, jaunām tehnoloģijām
9.	Ēnu diena	Iepazīt tuvāk darba vidi. Iepazīt izvēlētās profesijas plusus un mīnus. Veidot iemaņas rakstīt CV, motivācijas vēstules, iesniegumus
10.	Eseja	Apgūt prasmi izteikties, pamatot savu viedokli, apgūt argumentācijas prasmes rakstiskā veidā
11.	Individuālais darbs	Mācīties strādāt patstāvīgi
12.	INSERT metode	Apgūt prasmi izvērtēt informāciju
13.	Intervija	Apgūst prasmi sarunāties: uz klausīt sarunas biedrus, formulēt konkrētus jautājumus, atbildēt uz sarežģītiem jautājumiem, veidot lietīšku dialogu

14.	IT tehnoloģiju izmantošana	Attīsta prasmi lietot mūsdienas tehnoloģijas informācijas iegūšanā, saglabāšanā un apkopošanā
15.	Pārrunas/sarunas	Apgūst prasmes veidot mērķtiecīgu dialogu, noskaidrot viedokli, iegūt informāciju pārrunu ceļā, nenovirzoties no tēmas, uzdot jautājumus un atbildēt uz tiem
16.	Pašvērtējums/pašanalīze	Veidot kompleksu savas darbības, uzskatu, spēju, interešu, rakstura novērtēšanas un analīzes prasmi
17.	Pētījums	Apgūt prasmi strādāt ar problēmsituāciju: formulēt problēmu, veidot risinājuma plānu, izvērtēt gaidāmo rezultātu, meklēt alternatīvu risinājumu, pieņemt lēmumu, iegūt praktiskas iemaņas pētnieciskajam darbam
18.	Portfolio/darba mape	Vākt materiālus, iegūt informāciju, to apstrādāt, krāt un veidot savu darba mapi - portfolio
19.	Prāta vētra	Izprast, ka jebkuru neskaidru jēdzienu var izskaidrot, ja izsaka dažādus viedokļus, tos sistematizē un analizē
20.	Prezentācija	Apgūt prasmes un iemaņas parādīt sevi un savu padarīto darbu
21.	Prognozēšana	Mācīties paredzēt iespējamo rezultātu
22.	Projekts	Apgūt prasmi plānot darbu, strādāt patstāvīgi, sadarboties ar citiem, iegūt un izvērtēt informāciju, saistīt teoriju ar praksi, izdarīt secinājumus, prezentēt rezultātus
23.	Spēles (lomu situāciju, lietišķās)	Apgūt prasmi iekļauties kolektīvā, veidot saskarsmi, prast novērtēt sevi salīdzinājumā ar citiem Iejusties lomās, kas attālinātas no skolēna būtības, bet kurās viņi ikdienā var nokļūt Iemācīties modelēt dažādas problēmsituācijas
24.	Tests	Rosināt iegūt informāciju par kādu jomu interese radīšanai
25.	Tikšanās	Iegūt informāciju par kādu jomu intereses radīšanai
26.	Venna diagramma	Mācīties noteikt kopīgo un atšķirīgo un definēt slēdzienu
27.	Vērošana	Apgūt iemaņas izvirzīt mērķi patstāvīgi vērot, pierakstīt, salīdzināt, izdarīt secinājumus

9. Karjeras izglītības īstenošanai ieteicamā literatūra un izmantojamie interneta resursi.

Izglītība pēc 9. klases. PIAA, 2005.

Karjeras attīstības atbalsts / Izglītība, konsultēšana, pakalpojumi/(2008)Rīga: Valsts Izglītības attīstības aģentūra

Karjeras iespēju izpēte/ metodiskais palīglīdzeklis PIAP aģentūra, 2003

Karjeras izglītība 7., 8., 9. klasei. Metodiskie ieteikumi. PIAA, 2006

Karjeras izglītība skolā/ Pieredze 2009 (2010) Rīga: Valsts Izglītības attīstības aģentūra
KIPNIS /projekta materiāli

Korna E.(2011) Karjeras izglītība.Rīga: Raka.

Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk? Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei. VIAA, Karjeras atbalsta departaments, 2008

Mans bērns izvēlas karjeru, VIAA, 2010.

Nākotnes iespēju izzināšana. Karjeras veidošanas mācību programma pamatskola skolēniem.
Nensija Perija, Zarks van Zants

Mācību metodiskais līdzeklis "Karjeras kompass". VIAA.

Pieejams: http://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/karjeras_specialisti_em/

I.Lemešonoka Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā. Rokasgrāmata skolotājiem.
Zvaigzne ABC, 2018.

www.izaugsme.lv – par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, mācību kursiem Latvijā, par mācību iespējām ārzemēs, kā arī apraksti par profesijām.

www.izm.gov.lv – par profesionālās un augstākās izglītības iestādē.

<http://viaa.gov.lv/lat/> - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, mācību kursiem un izglītības un darba iespējām ārzemēs.

www.lak.lv – par amatu apguves iespējām (tostarp cilvēkiem ar nepabeigtu pamatizglītību un cilvēkiem ar garīgiem un fiziskiem veselības traucējumiem) pie amatu meistariem.

www.niid.lv – par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, karjeras izglītības testi. Lapā atrodama informācija par Valsts ieskaitēm un eksāmeniem, par Latvijas izglītības iestādēm. Datubāzē atrodamas profesionālās vidējās izglītības programmas, augstākās izglītības studiju programmas, kā arī augstskolu un koledžu izglītības piedāvājums, arī 7 karjeras izvēles testi.

www.profesijupasaule.lv- profesiju izpēte

<http://www.uzdevumi.lv/school> - iespēja izvēlēties informāciju par visu līmeņu studijām un atbilstošām programmām.

<http://euroguidance.eu/> - EK Karjeras konsultēšanas un informācijas tīkls.

www.vakance.lv – darba sludinājumu portāls.

www.occupationsguide.cz/en - interešu un prasmju noteikšanas testi, darba tirgus un karjeras izvēles gids.